

Sygn. akt: II AKa 171/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Suchowska
Sędziowie:	SA Iwona Hyla SA Piotr Filipiak (spr.)
Protokolant:	Grzegorz Pawelczyk

przy udziale **Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Bytomiu Roberta Balsama**

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2016 r.

sprawy **G. F. (F.), s. A. i K., ur. (...)**

w Ś., oskarżonego o czyn z art. 286 § 1 k.k., art. 12 k.k., art. 299 § 1 i 5 k.k.

na skutek apelacji prokuratora i obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 30 grudnia 2015 roku, sygn. akt XVI K 22/14

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Katowicach) na rzecz adwokat M. P. /Kancelaria Adwokacka w K./ kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych, w tym 23 % VAT, tytułem obrony udzielonej z urzędu oskarżonemu G. F. w postępowaniu odwoławczym;
3. zwalnia oskarżonego G. F. od ponoszenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

SSA Piotr Filipiak SSA Barbara Suchowska SSA Iwona Hyla

II AKa 171/16

UZASADNIENIE

G. F. oskarżony został o to, że:

I. w 2003 roku w B. i R., działając z góry powziętym zamiarem, wspólnie i w porozumieniu z M. T., wyłudził kwoty podatku VAT w związku z obrotem złomem w ten sposób, że polecał M. T., wystawianie fikcyjnych faktur dotyczących rzekomych – nie mających miejsca sprzedaży złomu przez firmę (...) centralom handlowym (...) sp. z o.o. w K. oraz (...) sp. z o.o. w P. oraz organizował dostarczanie fikcyjnych faktur dokumentujących nabywanie przez (...) oraz (...) złomu, które to transakcje również nie miały miejsca, w wyniku czego wprowadził w błąd właściwe Urzędy Skarbowe

i doprowadził do zaniechania pobrania wykazanego w wystawionych w ten sposób fakturach podatku VAT w kwocie 91.754,37 złotych, na szkodę właściwych urzędów skarbowych, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

II. w 2003 roku w B. i R., wspólnie i w porozumieniu z M. T., działając w celu utrudnienia stwierdzenia przestępczego pochodzenia środków finansowych, ich wykrycia lub zajęcia, dokonywał nielegalnych transakcji sprzedaży złomu centralom handlowym (...) w K. oraz (...) w P. za pomocą fikcyjnego pośrednika – firmy (...) M. T. oraz przyjmował od M. T. pieniądze, które pochodziły z czynu zabronionego w postaci wyłudzenia podatku VAT w związku z transakcjami sprzedaży – pochodzącego z nielegalnego obrotu – złomu, w kwocie 528.821,12 zł, tj. o czyn z art. 299 § 1 i 5 k.k.

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 roku, sygn. akt XVI K 22/14, Sąd Okręgowy w Katowicach, uznał oskarżonego G. F. za winnego tego, że w okresie od 15 września 2003 roku do 29 grudnia 2003 roku, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, będącą uprawnioną do wystawiania faktur VAT, poświadczył nieprawdę co do faktu sprzedaży złomu w fakturach o numerach (...) wystawionych przez (...) Firma Usługowo-Handlowa (...), czym wyczerpał ustawowe znamiona występku z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. i art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na mocy art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. skazał go na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności (punkt 1 wyroku).

Na mocy art. 69 § 1 i § 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności na okres 3 lat tytułem próby (punkt 2 wyroku).

Uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w punkcie II (punkt 3 wyroku).

Na mocy art. 630 k.p.k. kosztami postępowania w części uniewinniającej obciążył Skarb Państwa (punkt 4 wyroku).

Na mocy art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego G. F. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania w pozostałej części (punkt 5 wyroku).

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli obrońca oskarżonego G. F. oraz Prokurator Rejonowy w Bytomiu.

Obrońca oskarżonego G. F. zaskarżył wyrok w zakresie punktów 1 i 2, zarzucając mu:

1. mającą wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę przepisów postępowania, tj. art. 2 § 2 kpk w zw. z art. 4 kpk, art. 5 § 2 i art. 7 kpk, poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, nie uwzględniającą zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego oraz okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego, co przejawiało się oparciem ustaleń faktycznych w sprawie wyłącznie na okolicznościach i dowodach obciążających oskarżonego przy jednoczesnym pominięciu dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego i innych dowodów przemawiających na jego korzyść,

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść, polegający na niesłusznym przyjęciu, iż w świetle zgromadzonych dowodów G. F. dopuścił się czynu polegającego na tym, że w okresie od 15.09.2003r. do 29.12.2003r., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, będącą uprawnioną do wystawiania faktur VAT, poświadczył nieprawdę co do faktu sprzedaży złomu w fakturach VAT wystawionych przez (...) Firma Usługowo – Handlowa M. T. – pomimo braku okoliczności faktycznych i dowodów świadczących o winie oskarżonego.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego G. F. od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego od popełnienia drugiego z zarzucanych mu czynów, zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść zapadłego wyroku, wynikający z błędnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego

w sprawie i polegający na błędnym przyjęciu, iż brak jest podstaw do przypisania oskarżonemu G. F. działania wypełniającego znamiona występku z art. 299 § 1 kk, pomimo iż prawidłowa ocena zebranych w sprawie dowodów w tym dokumentacji finansowej i relacji osobowych źródeł dowodowych prowadzi do wniosku, iż przyjmując od M. T. kwoty uzyskane z tytułu zapłaty na rzecz (...) za wystawione faktury sprzedaży złomu, przyjmował środki płatnicze pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego.

Podnosząc powyższy zarzut obrońca wniósł o uchylenie orzeczenia w zakresie punktu 3 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Katowicach.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja obrońcy oskarżonego G. F. nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem wbrew podniesionym w niej zarzutom Sąd I instancji poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne, które oparł na wnikliwej, wszechstronnej, krytycznej i obiektywnej analizie i ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie uchybiając tym samym regułom ocen wynikającym z dyspozycji art. 4 i 7 kpk.

Odnosząc się do poszczególnych argumentów powołanych w apelacji w uzasadnieniu podniesionych zarzutów stwierdzić w pierwszej kolejności trzeba, że ustalenia, iż to oskarżony G. F. dostarczał M. T. wypisane już faktury VAT dotyczące sprzedaży (fikcyjnej) przez firmę (...) złomu centralom handlu złomem, Sąd I instancji nie poczynił bynajmniej na podstawie takiego „przełożenia” wniosków wynikających z opinii biegłego grafologa na poczynione ustalenia faktyczne, na jakie wskazuje obrońca. Ustalenia w tym zakresie Sąd Okręgowy oparł bowiem na tych zeznaniach M. T., którym przydał walor wiarygodności. Natomiast kierując się opinią biegłego grafologa Sąd I instancji przyjął, że zapisy na tych fakturach nie pochodziły od oskarżonego G. F., zaś fakt, iż – jak wynika z opinii - nie pochodziły także (poza podpisami) od M. T. zasadne uznał wyłącznie za okoliczność uwiarygodniającą te zeznania świadka, w których podał on, że to oskarżony dostarczał mu wypisane już faktury. Zatem podniesiony przez apelującego zarzut, polegający na twierdzeniu, że Sąd I instancji omawiane ustalenie poczynił w sposób dowolny uznać trzeba za całkowicie chybiony. Sąd I instancji w sposób miarodajny i przekonywujący wskazał również powody, dla których zakwestionował wiarygodność tych wyjaśnień oskarżonego G. F., w których podnosił on, że transakcje złomem miały rzeczywisty charakter. Tutaj, Sąd Okręgowy trafnie podniósł, że wyjaśnienia te są sprzeczne z tymi wyjaśnieniami samego oskarżonego, w których przyznał on fakt kupowania kwitów wagowych oraz wyjaśnił czemu to służyło. Ponadto oskarżony wyjaśniając, że handel złomem miał rzeczywisty charakter, nie potrafił rzeczowo wskazać gdzie i od kogo miał kupować złom, jak również wskazać podmioty, które miałyby go transportować. Rzeczone wyjaśnienia oskarżonego pozostają również w opozycji do tych zeznań M. T., którym Sąd przyznał walor wiarygodności, natomiast mając w polu widzenia fakt, iż zeznania wskazanego świadka nie były konsekwentne, Sąd I instancji w uzasadnieniu zakwestionowania wiarygodności omawianych wyjaśnień oskarżonego trafnie także powołał się fakt, że zarówno oskarżony, jak i świadek nie dysponowali zapleczem pozwalającym na zakup i składowanie złomu. Z kolei twierdzenia oskarżonego, w których podnosił, że dokonał stosownego zgłoszenia oraz odprowadzał podatek VAT pozostają w sprzeczności z w pełni obiektywnymi zeznaniami świadka D. S. oraz ustaleniami poczynionymi przez właściwe organy skarbowe na podstawie analizy stosownej dokumentacji. Wbrew twierdzeniom apelującego także zeznania świadka A. K. nie stanowią dowodu, który przemawiałby za wiarygodnością tej części wyjaśnień oskarżonego G. F., której Sąd Okręgowy waloru tego nie przydał. Chybione jest także powoływanie się przez apelującego na zeznania E. T. (obecnie L.), albowiem w rzeczywistości zeznania tego świadka nie stanowią dowodu, który miałby potwierdzać słuszność podniesionych zarzutów i argumentacji powołanej w ich uzasadnieniu. Zeznania świadka nie dotyczą bowiem w ogóle okoliczności związanych z przestępczą działalnością oskarżonego będącą przedmiotem niniejszej sprawy. W złożonych zeznaniach E. T. w sposób bardzo ogólnikowy wskazała jedynie na inną sferę aktywności oskarżonego G. F., a mianowicie jego działalność w ramach pracy dla R. B., a ponadto świadek na rozprawie w dniu 27.03.2015r. (k. 1611 verte) podkreśliła, że podane przez nią informacje uzyskała od R. B., w którego uczciwość i prawdziwość obecnie nie wierzy.

Mając powyższe w polu widzenia stwierdzić należy, że żaden z argumentów powołanych przez apelującego nie okazał się zasadny, a zatem nie mógł stanowić podstawy do uwzględnienia podniesionych zarzutów.

Na uwzględnienie nie zasługuje również apelacja prokuratora, skierowana przeciwko rozstrzygnięciu z punktu 3 zaskarżonego wyroku.

Odnosząc się do argumentacji powołanej przez apelującego w uzasadnieniu podniesionego zarzutu stwierdzić w pierwszej kolejności należy, że oskarżony G. F. nie przyjmował pieniędzy pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego w rozumieniu dyspozycji art. 299 § 1 kk. Taka sytuacja miałaby miejsce wówczas, gdyby oskarżony G. F. przyjmował od M. T. pieniądze stanowiące korzyści związane z popełnieniem przestępstwa przez M. T.. Natomiast w przedmiotowej sprawie oskarżony G. F. czynu przypisanego mu w punkcie 1 zaskarżonego wyroku dopuścił się działając wspólnie i w porozumieniu z M. T.. Przyjęta w tym zakresie przez Sąd I instancji konstrukcja współsprawstwa nie jest przez apelującego kwestionowana, zaś o jej słuszności przekonuje fakt, iż to oskarżony był pomysłodawcą i inicjatorem przestępnego przedsięwzięcia, proceder stanowił realizację porozumienia zawartego pomiędzy nim, a M. T., to oskarżony dostarczał M. T. kwity wagowe oraz wypisane już (poza podpisami) faktury VAT dotyczące sprzedaży (rzekomej) złomu przez firmę (...) centralom handlu złomem, wreszcie to oskarżony decydował o podziale osiągniętego „zysku”. Jak prawidłowo ustalili Sąd I instancji dokonywanie przez oskarżonego „transakcji” za pośrednictwem firmy (...) było konieczne z uwagi na procedury obowiązujące w centralach handlu złomem, zgodnie z którymi weryfikowano wiarygodność podmiotu, z którym centrale współpracowały, w szczególności poprzez ustalenie, czy jest on czynnym podatnikiem podatku VAT, zaś firma (...) nie była zarejestrowana w urzędzie skarbowym i stąd nie mogła posłużyć do zrealizowania zamierzonego procederu, natomiast możliwość taką miał M. T., którego firma (...) była zgłoszona w Urzędzie Skarbowym i który uprawniony był do wystawiania faktur VAT. Finalnie zachowanie oskarżonego G. F. polegało zatem na partycypowaniu (nota bene w lwiej części) w zysku uzyskanym z popełnienia, wspólnie i w porozumieniu z M. T., przestępstwa przypisanego mu w punkcie 1 wyroku. Pomiędzy oskarżonym, a M. T., po przelaniu przez centrale handlu złomem na rachunek firmy (...) i następnie wypłaceniu zeń zapłaty w wysokości obejmującej podatek VAT, dochodziło do „podziału łupu”, to jest podziału kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy kwotą wypłaconą przez centrale handlu złomem, a kwotą wydatkowaną na zakup kwitów wagowych. Mamy tu zatem do czynienia z podziałem „zysku”, a nie z przyjęciem przez oskarżonego wartości majątkowych pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wydanego rozstrzygnięcia trafnie podniósł, że firma (...) stanowiła wyłącznie narzędzie niezbędne do zrealizowania przestępnego procederu i osiągnięcia z niego „zysku”, natomiast w żadnym wypadku nie służyła ukryciu przestępnego pochodzenia korzyści uzyskanych „za pomocą” popełnienia, przy jej wykorzystaniu, przestępstwa przypisanego oskarżonemu w punkcie 1 zaskarżonego wyroku. Mając powyższe na uwadze podkreślić w tym miejscu należy, że w orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, iż sprawcą przestępstwa z art. 299 § 1 kk może być także ten, kto sam dopuścił się popełnienia przestępstwa, z którego pochodzą korzyści majątkowe, jednak w takim wypadku przestępstwo prania brudnych pieniędzy nie może być tożsame z przestępstwem, z którego pochodzą korzyści majątkowe stanowiące przedmiot czynności wykonawczych określonych w art. 299 kk (zob. Kodeks karny, Część Szczególna, Tom III, Komentarz pod red. A. Zoll, Wolters Kluwer 2016, teza 10 do art. 299 kk).

W dalszej kolejności wskazać trzeba, że istota przestępczego zachowania penalizowanego w art. 299 kk polega na wprowadzeniu do legalnego obrotu finansowego środków uzyskanych z popełnionego przestępstwa, m.in. z tego powodu by móc nimi swobodnie obracać w przyszłości i zatrzeć ślady pochodzenia (zob. teza 2 do art. 299 kk komentarza powołanego wyżej). Stąd, wbrew stanowisku prezentowanemu przez apelującego, zachowanie oskarżonego G. F., polegające na przeznaczaniu pieniędzy uzyskanych z przestępczego procederu na jego kontynuowanie, również nie wyczerpuje znamion przestępstwa z art. 299 kk. Wszak „zainwestowanie” pieniędzy pochodzących z przestępstwa w kontynuowanie przestępczej działalności nie stanowi formy wprowadzenia ich do legalnego obrotu finansowego (a w konsekwencji ich „wyprania”), a zatem pieniądze te nie tracą w ten sposób, a wręcz przeciwnie, zachowują charakter „brudnych pieniędzy”.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Odwoławczy podzielił stanowisko Sądu I instancji, wyrażające się w przyjęciu, że oskarżony G. F. swoim zachowaniem (nawet postrzeganym szerzej niż przyjęto to w zarzucie aktu oskarżenia) nie wyczerpał ustawowych znamion przestępstwa z art. 299 § 1 kk.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA Piotr Filipiak SSA Barbara Suchowska SSA Iwona Hyla